

LİSANSLI OLARAK SPOR YAPAN ve YAPMAYAN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

¹Ferhat Çakır, ^{2*}Abdullah Yavuz Akıncı, ³Kadir Pepe ²İbrahim Kubilay Türkay

¹Eğitim Bilimler Enstitüsü, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur

²Spor Bilimleri Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta

³Spor Bilimleri Fakültesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur

*Sorumlu Yazar: abduhahakinci@sdu.edu.tr

ÖZET: Bu araştırmanın amacı ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve sporun problem çözme becerisine olan etkisini tespit etmektir. Araştırma grubu 2019-2020 eğitim öğretim yılı Isparta Yedişehitler ile Bahçelievler ortaokulunda öğrenim gören 128 öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmada, araştırmacılar tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formu ile Ekici ve Balım (2013) tarafından geliştirilen "Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı" ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22,0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırmada ortaokul öğrencilerinin demografik özelliklerine göre frekans ve yüzde değerleri analiz edilmiştir. İkili karşılaştırmalarda Bağımsız T testi uygulanırken üç ya da daha fazla değişkenin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırma testlerinden sırasıyla Tukey HSD testi uygulanmıştır. Bu çalışmada hata düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Sonuç olarak, araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinde cinsiyet değişkenine göre arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmezken lisans durumu ve sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca ortaokul öğrencilerinin lisans durumu, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinin problem çözme puanları ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bu durumun yaşın artmasıyla birlikte öğrencilerin karşılaştıkları problemlerin de artması ve bu problemlerin çözümünde uğraştıkları spor branşlarının onlara kazandırdığı becerilerle daha kolay olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, Problem Çözme, Spor

INVESTIGATION OF PROBLEM SOLVING SKILLS ACCORDING TO SOME VARIABLES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS WHO LICENSED AND DON'T SPORTS

ABSTRACT: The aim of this research is to examine the problem solving skills of students who do and do not do sports as a licensed student at secondary school level in terms of various variables and to determine the effect of sports on problem solving skill.

The research group consists of 128 students studying at Isparta Yedishehitler and Bahcelievler secondary school in the 2019-2020 academic year. In the study, the "Perception for Problem Solving Skills" scale developed by Ekici and Balım (2013) was used with a personal information form prepared by the researchers.

SPSS 22.0 statistical package program was used to evaluate the data and to find the calculated values. The study analyzed the frequency and percentage values of secondary school students according to their demographic characteristics. One-way analysis of variance (ANOVA) was used to compare three or more variables while performing Independent T test in binary comparisons. In this study, the error level was taken as 0.05.

As a result, while no significant difference was detected in the problem-solving skills of secondary school students participating in the study according to the gender variable, significant differences were detected according to undergraduate status and class levels. In addition, the undergraduate status, class level and gender variables of secondary school students were found to be in a low level and meaningful relationship with problem solving scores. With the increase in age, it is thought that this situation is due to the increase in the problems faced by students

and that the sports branches they are dealing with in solving these problems are easier with the skills they bring them.

Keywords: *Secondary school, Problem solving, Sports*

GİRİŞ

Spor kavramı; insan aklında ilk olarak rahatlık, mücadele, sağlık, gelişim ve eğlence gibi terimler uyandırır. Spor sadece bu terimleri değil, içerisinde birçok duygu ve düşünceyi de barındırmaktadır. Spor hem dostluğu hem de hoşgörüyü bünyesinde barındır. İnsanlar sporla, kendi sınırlarının ötesini keşfetme, kendini bulunduğu topluluğa ispatlama çabası içerisinde (Görmez 2017). Spor ile ilgili yapılan birçok tanım bulunmaktadır. Doğan'a göre spor kavramı; metabolizmanın birlikteliği ilkesi doğrultusunda kişilik oluşum eğitimi, genel eğitim içerisinde onu tamamlayan ve temel eğitimin bir vazgeçilmezi olup, hedefi bireylerin fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişim düzeylerine önemli etkisi bulunmaktadır (Akça 2012; akt: Doğan, 1997). Arıcı'nın bakış açısına göre spor kavramı; insanlara liderlik özellikleri, arkadaş olma, hoşgörülü olma, doğruyu ve güzeli alkışlama ayrıca hoşgörü gösterebilme gibi erdemleri kazandırır. Spor, bireyin otokontrolünün gelişmesini sağlar. Ayrıca bulunduğu toplumun içerisinde kurallara uymayı ve diğer bireylere karşı saygı göstermeyi öğretir. Spor, bireyin yaşadığı topluma karşı görev bilinci ve toplum içerisindeki yeri ile ilgili farkındalık oluştururken toplumla birlikte hareket etme gibi yetenekleri kazanmasını da sağlar (Arıcı, 2001). Spora insan gelişim dönemlerine göre baktığımızda, çocukluk dönemi içerisinde oyuncağın bir biçimde, ergenlik ve devam eden yetişkinlik dönemlerinde ise yaşanan ortamın şartlarına bağlı olarak gün yüzüne çıkmaktadır. Spor bireylerin sosyalleşmesi adına boş zamanların aktiviteler yoluyla değerlendirilmesine imkân sağlarken enerjinin de doğru bir yolla harcanmasına olanak sağlar (Pekgöz, 2019). Spor bireylerin hem fiziksel hem de psikolojik yönlerden daha iyi olmaları adına önemli bir faaliyettir (Öztürk, 1983). Önemli değer ve davranışların kazanılmasının yanı sıra bulunduğu topluma nasıl uyum sağlanacağı, yaşamına nasıl daha iyi bir yön verileceği ile ilgili kazanılması gereken ana bilgi ve becerilerin edinildiği dönem ergenlik dönemidir (Fidan 1997). Ergenlik dönemi; problem çözme becerilerinin edinildiği, hayat boyunca karşılaşılan problemleri çözmeye yolların geliştirildiği, bu çözüm yolları ile bir davranış şeklinin geliştirileceği dönem olması nedeniyle de önemlidir (Canpolat ve Ark. 2012). Spor bu dönemsel gelişime bağlı olarak bireylerin kendilerini kontrol edebilmelerine, yaşadıkları problemler karşısında diğer bireyler ile iş birliği yapabilmelerine, bireysel eğitim aşamaları içerisinde fiziksel ve ruhsal gelişimlerine, sorumluluk duygusunun gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Alpman, 2001).

İnsanoğlu, varoluştan itibaren günümüze kadar birçok problem ile karşılaşmaktadırlar. Bu problemleri hayatta kalma, beslenme ve barınma olarak sıralaya biliriz. İnsanoğlu işte bu problemlerin üstesinden gelmeyi başararak hayatını idame ettirebilmektedir (Tunç ve Taşkın 2018; akt: Kuru ve Karabulut, 2009; Sağır, 2011; Tambychik ve Meerah, 2010; Yavuz, Arslan ve Gülten, 2010). Toplumların eğitim anlayışları, olan veya olma ihtimalinde olan problemleri çözmek amacıyla oluşturulmuştur (Mirzeoğlu ve ark. 2010). Bireylerin eğitim ve öğretim yaşantılarında bir şans olarak karşılarına gelen konulardan biri de problemlerdir. Algılanan problemlerin doğru, etkili, mantıklı ve aktif bir şekilde çözülebilmesi; problemin duyu organları ile algılanması, hissedilmesi ve tanımlanabilmesi, problemin çözümüne yönelik fikirlerin, çözüm seçeneklerinin belirlenmesi ve son olarak çözümün uygulanmasıyla gerçekleşir (Duman, 2009; Kagan ve Cytia, 1978). Problem ve problem çözme kavramları birçok yazar tarafından tanımlanmıştır. En basit tanımıyla problem "organizmanın var olan tepkiler ile çözümleyemediği durumlar" olarak tanımlanmıştır (Açıkgöz, 1996). Baykul problemi insanların zihinlerinde bir karmaşaya sebep olana karşı direnme ve inancı bulanıklaştıran bir olgu olarak tanımlanabilir (Baykul, 1984). İnsanların karşılaştıkları problemleri çözebilme

başarısını etkileyen bireysel etmenler vardır. Bu bireysel etmenleri genel olarak bireyin geçmiş yaşamları ve değer algıları, tutum ve tavırları, bireysel farklılıkları, sosyo-ekonomik durumları, kişilikle ilgili bakış açıları ve ebeveyn tutumları şeklinde sıralayabiliriz (Ağır 2007). Problem çözme, amaçlanan hedefler için yararlı ve etkili olan araç ve davranışları çeşitli imkânlar içinden seçerek kullanmak olarak tanımlanmıştır (Demirel, 1995). Tanımlardan da anlaşıldığı gibi problemlerin çözümü çaba, alıştırma ve bir zaman işidir. Birey veya bireylerin amaç, alışkanlık, değer, ihtiyaç, beceri, inanç, tutum ve tavırları ile alakalıdır. İnsanların problemi çözmek için harekete geçmesi yine kendisinin isteği, kendine güvenmesi ve cesur olmasıyla orantılıdır (Ağır 2007).

Yaşadığımız çağda değişimlerin hızlı olması sonucu bireylerin bu değişime uyumunu sağlayacak olgu karşılaştıkları problemleri çözebilme ve çözüm yollarında üretken olabilmeleridir. Geçen yıllar içerisinde teknoloji alanındaki hızlı gelişmeleri yakalamak için erken çocukluktan başlayarak tüm insanlara problem çözme yetisi kazandırılmalı ve ek olarak yaratıcı düşünme becerileriyle beraber kendini geliştirecek eğitimler sunulmalıdır. Aksi takdirde, geleneksel eğitim tarzının dışına çıkılmadığında yaşadığımız çağın standartlarına ulaşmak imkânsız olacaktır (Yeldan 2016).

Beden eğitimi ve spor alanı, problem çözme becerisinin edinilebileceği alanlardan bir tanesidir. Her iki alan da bireyin ve toplumun ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak içindir. Bireyin ihtiyacı olan beklentileri karşılamak; kişisel, ekonomik, sosyal, kültürel boyutları olan karmaşık bir problem çözüm sürecine dayanır. Bireyler kendi beceri alanına uygun olarak okul bünyesinde veya dışında belli spor dallarında belgeli lisans ile yaptığı spor dalını öğrenme, becerilerini geliştirebilme, sağlıklı bir yaşam sürdürebilme, öğrenim gördüğü diğer derslerde başarı sağlama, hem kendini hem de bulunduğu takımı temsil etme, kişilik ve ahlaki anlayışını sporla kalıcı hale getirme gibi becerileri kazanmanın yanında spor yaşamında karşısına çıkacak problemleri aşma yollarını bulmaya çalışarak problem çözme yeteneğini de kazanmış olacaktırlar (Lawson 1984; Akt: Mirzaoğlu ve ark. 2010)

Ortaokul öğrencileri gerek okul bünyesinde gerekse okul dışındaki kulüpler yoluyla sportif faaliyetlere katılmaktadır. Spor faaliyetlerine katılımın problem çözme becerisi geliştirilmesinde etkisinin önemli olduğu söylenebilir. Bu araştırmanın amacı ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin problem çözme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi ve sporun problem çözme becerisi üzerine etkisini tespit etmektir.

Gereç ve Yöntem

Çalışma Deseni

Araştırmada, mevcut durumu ortaya koymak için betimsel ile iki ve daha fazla sayıdaki değişkenlerin aralarında ya da birlikte değişimi ve/veya derecesini belirlemek amacıyla ilişkisel tarama yöntemleri kullanılmıştır. (Karasar, 1991).

Örneklem Grubu

Araştırma, 2019-2020 eğitim öğretim yılı Isparta Yedişehitler ile Bahçelievler ortaokullarında öğrenim gören rastgele yöntemle seçilmiş 128 öğrenciden oluşmaktadır.

Ölçme Aracı

Çalışmada, araştırmacılar tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formu ile Ekici ve Balım (2013)'ın geliştirdiği "Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algı" ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, 22 maddeden oluşmakta ve tek boyutlu olup 5'li likert tipindedir. "Tamamen Katılıyorum (1), Katılıyorum (2), Kararsızım (3), Katılmıyorum (4), Kesinlikle Katılmıyorum (5)" şeklinde derecelendirilmektedir. Bu araştırma, verileri açısından hesaplandığında Cronbach alpha değeri 89 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca bu araştırmada kullanılan ölçeğin geneline dikkat edilip alt boyutlar ele alınmamıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 91, en düşük puan ise 22'dir.

Veri Analizi

Verilerin değerlendirilmesi IBM SPSS 22,0 istatistik paket programda yapılmıştır. Araştırmada ortaokul öğrencilerinin demografik özelliklerine göre frekans ve yüzde değerleri analiz edilmiştir. Normallik sınavına göre, veriler normal dağılım gösterdiği için cinsiyet ve lisans durumuna göre öğrencilerin problem çözme becerileri arasındaki farklılığın tespitinde parametrik testlerden independent samples t testi kullanılmıştır. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre öğrencilerin problem çözme becerileri arasındaki farklılığın tespitinde parametrik testlerden One-Way Anova testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testlerinden sırasıyla Tukey HSD testi uygulanmıştır. Bu çalışmada hata düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1: Sporcuların Kişisel ve Betimsel Bilgileri

	Gruplar	N
Cinsiyet	Erkek	62
	Bayan	65
Sınıf Düzeyi	5.sınıf	40
	6.sınıf	20
	7.sınıf	34
	8.sınıf	33
Lisans Durumu	Lisanslı Öğrenci	77
	Lisansız Öğrenci	50

Tablo 1'e göre çalışmaya katılan öğrencilerin 65 bay, 62 bayan olmak üzere toplamda 127 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Lisans değişkenine göre 77 lisanslı ortaokul öğrencisi, 50 lisanssız ortaokul öğrencisinin olduğu görülmüştür. Sınıf düzeyine göre 5. sınıf düzeyinde 40 ortaokul öğrencisi, 6. sınıf düzeyinde 20 ortaokul öğrencisi, 7. sınıf düzeyinde 34 ortaokul öğrencisi, 8. sınıf düzeyinde 33 ortaokul öğrencisi olduğu görülmüştür.

Tablo 2: Cinsiyet Değişkenine Göre Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkin t-Testi Sonucu

	Grup	N	Ort.	S	t	df	p
Problem Çözme Becerisi	Erkek	62	2,552	0,520	-1,307	125	0,19
	Bayan	65	2,673	0,524			

$p > 0,05$

Tablo 2'de ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlere göre problem çözme becerisi arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($t_{0,05,125}$; -1,307; $p > 0,05$). Verilere göre erkek ortaokul öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerinin ($\bar{X} = 2,552$), bayan ortaokul öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerinin ($\bar{X} = 2,673$) benzer olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3: *Lisans Durumuna Göre Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkin t-Testi Sonucu*

	Grup	N	Ort.	S	t	df	p
Problem Çözme Becerisi	Lisansız Öğrenci	77	2,518±	0,062	-2,623	125	0,01*
	Lisanslı Öğrenci	50	2,762±	0,065			

*p<0,05

Tablo 3'te araştırma grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerinin Lisans durumu değişkenine göre problem çözme becerisi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır ($t_{0,05,125}; -2,623$; $p<0,05$). Verilere göre lisanslı ortaokul öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerinin ($\bar{X}=2,762$) lisanssız ortaokul öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerinden ($\bar{X}=2,518$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4: *Sınıf Düzeyine Göre Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkin f-Testi Sonucu*

	Grup	N	O	Sh	df	f	p
Problem Çözme Becerisi	5.sınıf	40	2,406±	0,091	3	4,302	0,01
	6.sınıf	20	2,586±	0,094			
	7.sınıf	34	2,676±	0,080			
	8.sınıf	33	2,820±	0,086			

*p<0,05

Tablo 4'de araştırma grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre problem çözme becerisi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır ($f_{0,05,3}; 4,302$; $p>,05$). Verilere göre 8. sınıf ortaokul öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerinin sırasıyla ($\bar{X}=2,820$), 7. sınıf ortaokul öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerinden ($\bar{X}=2,676$), 6. sınıf ortaokul öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerinden ($\bar{X}=2,586$) ve 5. sınıf ortaokul öğrencilerinin problem çözme beceri düzeylerinden ($\bar{X}=2,406$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5: Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin Yordalanmasına İlişkin Standart Çoklu Regresyon Analizi Sonucu

Değişken	B	Sh	β	t	p	İkili r	Kısmi R
Sabit	1,634	0,216		7,562	0,000		
Lisan Durumu	0,221	0,088	0,208	2,524	0,013	0,228	,222
Sınıf Düzeyi	0,148	0,037	0,335	3,969	0,000	0,307	,337
Cinsiyet	0,203	0,088	0,195	2,312	0,022	0,116	,204
R=0,416		R ² =0,17					
F(3,123)=8,55		p=0,000					
7							

Tablo 5'te araştırma grubunu oluşturan ortaokul öğrencilerinin lisans durumu, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinin problem çözme puanları ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. $R=0,416$, $R^2=0,17$, $p<0,05$. Adı geçen üç değişken ile birlikte, problem çözme becerisi toplam varyansının yaklaşık %17'sini açıklamaktadır.

TARTIŞMA-SONUÇ

Araştırmaya 65 erkek, 62 kadın olmak üzere 127 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya 77 lisanslı ve 50 lisanssız ortaokul öğrencisinin katıldığı görülmüştür. Sınıf düzeyine göre 5. sınıf düzeyinde 40, 6. sınıf düzeyinde 20, 7. sınıf düzeyinde 34, 8. sınıf düzeyinde 33 ortaokul öğrencisi katılmıştır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinden elde edilen veriler sonucunda cinsiyetlere göre problem çözme becerilerinde anlamlı bir farklılık olmadığı, bay ve bayan öğrenciler arasında problem çözme becerilerinin benzer olduğu tespit edilmiştir. Koç (2014), ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin problem çözme becerilerine yönelik algılarını incelediği çalışmada, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Tunç ve Taşkın (2018), ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerisine yönelik algılarının incelenmesine yönelik araştırmalarında kız ve erkek öğrenciler arasında bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Polat ve Abaslı (2018) tarafından yapılan çalışmada da katılımcıların problem çözme becerilerine yönelik algı düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermediğini rapor etmişlerdir. Alanyazın taramasında çalışmalara paralel sonuç elde eden araştırmalar görülmektedir (Kiremitçi ve Doğan, 2012; Güngör, 2012; Olgun, Öntürk, Karabacak, Aslan ve Serbest, 2010). Bulgular ve alanyazında bulunan araştırmalara göre ortaokul öğrencilerinin cinsiyet yönünden problem çözme becerilerinin farklılık göstermemesine rağmen kadın öğrencilerin daha yüksek skora sahip olduğu görülmektedir. Bu durumun, her ne kadar aynı yaş grubu öğrenciler de olsa, gelişim süreci olarak kadınların bu yaş grubunda ergenliğe daha erken girmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin lisans durumu değişkeni ile problem çözme becerisi arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bulgular açısından lisanslı ortaokul öğrencilerinin lisanssız öğrencilere göre daha yüksek problem çözme beceri ortalamalarının olduğu tespit edilmiştir. Mirzeoğlu ve ark. (2010)'un ortaöğretim kademesinde lisanslı olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin problem çözme becerilerini inceledikleri çalışmalarında, lisanslı olarak spor yapan ortaöğretim öğrencilerinin problem çözme becerisinin daha iyi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Özer ve ark. (2009) tarafından ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının günlük problem çözme becerilerine etkisini

inceledikleri çalışmalarında, belli bir spor dalı ile uğraşan öğrencilerin belli bir spor dalı ile uğraşmayanlara göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmamızın bulguları ve alanyazındaki araştırmaların ışığında, bu durumun aktif spor yapan bireylerin karşısına çıkan problemlere çözüm yolları bulmada uğraştıkları spor branşlarının onlara kazandırdığı ekstra becerilerden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin elde edilen veriler sonucunda sınıf düzeyi değişkenine göre problem çözme becerisi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna varılmıştır. Bulgular ışığında sınıf düzeyinde tespit edilen problem çözme beceri ortalamaları büyükten küçüğe doğru 8., 7., 6. ve 5. sınıf olarak sıralanmaktadır. Durmaz ve Altun (2014) yapmış oldukları çalışmada ortaokul öğrencilerinin problem çözme stratejileri testinden aldıkları ortalama puanlar sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve en yüksek ortalama puana 8. sınıfların sahip olduğu, bunu da sırasıyla 7. ve 6. sınıfların izlediği sonucuna ulaşmışlardır. Koç (2014) yapmış olduğu çalışmada da ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sınıf düzeyinde problem çözme becerileri arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışma bulguları ve diğer araştırma sonuçları ışığında ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeyi arttıkça problem çözme becerisinin de artmasının, bireylerin akademik birikim ve gelişimlerinin artmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin lisans durumu, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenleri ile öğrencilerin problem çözme becerilerinin toplam ortalamaya etkisi incelendiğinde, anlamlı ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu üç değişkenin ayrıca öğrencilerin problem çözme becerilerindeki etkisinin sadece %17'sini açıklayabilir iken %87'lik kısmı hakkında farklı analizlerin yapılması gerekliliği düşünülebilir. Yapılan alanyazın araştırmalarında bu bulgularımızı destekleyecek çalışmaya rastlanmamıştır. Buradan hareketle ortaokul öğrencilerinin lisans durumu, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinin dışında problem çözme becerilerini etkileyebileceği düşünülen farklı değişkenler üzerinde de araştırmalar yapılabilir.

Sonuç olarak, araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinde cinsiyet değişkenine göre arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmezken lisans durumu ve sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca ortaokul öğrencilerinin lisans durumu, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinin problem çözme puanları ile düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişkisi olduğu saptanmıştır. Bu durumun yaşın artmasıyla birlikte öğrencilerin karşılaştıkları problemlerin de artmasından ve bu problemlerin çözümünde uğraştıkları spor branşlarının onlara kazandırdığı becerilerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Açıkgöz, K. Ü. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

Ağır, M. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Bilişsel Çarpıtma Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Doktora Tezi*. İstanbul Üniversitesi.

Akça, N. Ş. (2012). Özel Spor Merkezlerine Üye Olan Bireylerin Spora Yönelme Nedenleri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyleri. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Alpman, C. (2001). *Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyu Gelişimi*. İstanbul: Can Reklam Evi.

Arıncı, H. (2001). *Okullarda Beden Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

Baykul, Y. (1984). *Matematik Öğretimi*. Ankara: Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Canpolat, A. M., etinkalp, Z. K., & Özşaker, M. (2012). Beden Eğitimi Dersinde Problem Çözme Becerisi Ve Sınıf İklimi: İkinci Kademe İlköğretim Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(3), 89-94.

Demirel, Ö. (1995). *Genel Öğretim Yöntemleri* (4 b.). Ankara: Usem Yayınları.

Duman, B. (2009). *Neden Beyin Temelli Öğrenme* (2 b.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
Durmaz, B., & Altun, M. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 73-94.

Fidan, N., & Erden, M. (1997). *Eğitime Giriş*. Ankara: Alkım Yayıncılık.

Görmez, A. (2017). Ankara İli Merkez İlçelerinde Öğrenim Gören Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelmelerini Etkileyen Etmenlerin Çaid Analizi İle İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Güngör, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisi İle Aile Tipleri Ve Aile Tutumları İlişkisi. *Qualitative Studies*, 7(4), 40-51.

Kagan, J., & Cyntia, L. (1978). *Psychology and Education*. New York: Harcourt Brace Javanovich.

Karasar, N. (1991). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kiremitçi, O. (2012). Problem Çözme Yöntemiyle Düzenlenmiş Beden Eğitimi Derslerinin Problem Çözme Becerilerine Etkisi Ve Üstbilişsel Farkındalık Düzeyleriyle İlişkisi. *Doktora Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Koç, C. (2014). İlköğretim Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algıları Ve Öğrenme Sürecinde Yardım İstemeleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(2), 659-678.

Lawson, H. A. (1984). Problem-Setting for Physical Education and Sport. *Quest*, 36(1), 48-60.
Mirzeoğlu, D., Özcan, G., Kıyak, Ö., & Aydemir, F. (2010). Ortaöğretimde Lisanslı Olarak Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(2), 3-19.

Olgun, N., Öntürk, Z., Karabacak, ., Aslan, F., & Serbest, S. (2010). Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri: Bir Yıllık İzlem Sonuçları. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(4), 188-194.

Özer, B., Gelen, İ., & Öcal, S. (2009). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıklarının Günlük Problem Çözme Becerilerine Etkisinin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 235 - 257.

Öztürk, . (1983). *Orta Dereceli Okullarda Beden Eğitimi*. İstanbul: Koy Yayıncılık.

Pekgöz, R. (2019). Ortaokulda alışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Rekreasyon Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Siirt İli Örneği), *Yüksek Lisans Tezi*, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Polat, ř., & Abaslı, K. (2018). Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerine Yönelik Algıları Ve Öğretmene Güvenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *TÜBAV Bilim*, 11(1), 52-61.

Tunç, Y., & Taşgın, A. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisine Yönelik Algılarının İncelenmesi. *1. Uluslararası İğdir Multidisipliner alışmalar Kongresi*. İğdir.

Türk Dil Kurumu. (2019, Mart 06). Spor, TDK Online Sözlük: <http://tdk.gov.tr/index.php> adresinden alınmıştır

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı. (2018, Ekim 28). Türk Milli Eğitim Sistemi: <http://www.meb.gov.tr> adresinden alınmıştır

Yeldan, İ. (2016). Sistematik Yaratıcı Problem Çözme Etkinliklerinin,Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Kuvvet Ve Hareket Konusundaki Akademik Başarılarına, Yaratıcı Problem Çözme Becerilerine Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.